Указания
за попълване на Декларацията за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия

1. Основание за подаване на декларацията и ред за установяване на статуса на микро, малко и средно предприятие

Декларация за обстоятелствата по чл. 3 и чл. 4 от Закона за малките и средните предприятия (ЗМСП) се подава на основание чл. 4а от ЗМСП.

ЗМСП (последно изменение ДВ, бр. 59 от 2006 г.) напълно въвежда дефиницията за малки и средни предприятия, която се съдържа в Препоръката на Европейската комисия 2003/361/ЕС.

Съгласно ЗМСП, за установяване качеството на микро, малко или средно предприятие е необходимо да се попълни и подпише само настоящата декларация.

Представянето на декларацията не изключва предвидените в законодателството проверки на декларираните обстоятелства.

2. Кой подава декларация

Тази декларация се подава от всяко лице, което отговаря на дефиницията за „предприятие" по смисъла на ЗМСП и иска да бъде установено, че е микро, малко или средно предприятие.

Съгласно ЗМСП (параграф 1, т. 1 от Допълнителните разпоредби) предприятие е всяко физическо лице, юридическо лице или гражданско дружество, което извършва стопанска дейност, независимо от собствеността, правната и организационната си форма.

Следователно, тази декларация могат да подават лицата, които са търговци по смисъла на Търговския закон, занаятчии по смисъла на Закона за занаятите, а така също гражданските дружества (неперсонифицираните общности) по Закона за задълженията и договорите и юридическите лица с нестопанска цел, регистрирани по Закона за юридическите лица с нестопанска цел, които редовно осъществяват стопанска дейност и физическите лица, които не са търговци, но осъществяват редовно стопанска дейност. Водещ критерий при определяне на това кой е предприятие и, съответно, кой може да подаде декларация, е осъществяването на стопанска дейност.

Декларацията се подава и подписва от физическото лице, което представлява предприятието. Нотариална заверка на подписите върху декларацията не се изисква.

3. В кои случаи се подава декларация

Декларацията се подава, когато предприятие желае да се ползва от предимствата за микропредприятие, малко или средно предприятие.

Декларацията се подава до съответния държавен орган на централната изпълнителна власт (министерство, агенция и др.) или орган на местно самоуправление, който:
1) по силата на нормативен акт, предоставя облекчения за малки и средни предприятия или
2) изпълнява програма за насърчаване на малките и средни предприятия, в това число проект или схема за държавна помощ за малки и средни предприятия.

4. Кои са критериите за малки и средни предприятия:

Категорията „малки и средни предприятия" се регламентира от ЗМСП и включва три вида предприятия: микропредприятия, малки и средни предприятия.

Критериите за определяне на вида предприятие са два: средносписъчен брой на персонала и финансов критерий. Необходимо е предприятието да отговаря едновременно и на двата критерия, за да може да се ползва от статуса на микропредприятие, малко или средно предприятие.

От своя страна, финансовият критерий съдържа два алтернативни критерия: годишен оборот или стойност на активите. Достатъчно е поне единият от двата финансови критерия да бъде изпълнен заедно с критерия за средносписъчен брой на персонала, за да може предприятието да бъде квалифицирано като малко или средно.

Всички данни (стойности) за критериите за малки и средни предприятия се изчисляват и попълват в декларацията на годишна база – въз основа на данните за предходната финансова година. В случай на новообразувано предприятие данните се определят и попълват в декларацията според стойността на показателите за текущата година.

В таблицата по-долу са посочени максималните стойности за критериите за малки и средни предприятия съгласно изискванията на чл.3 от ЗМСП.

Категория предприятие	**Средносписъчен брой на персонала**	**Годишен оборот**	**Стойност на активите**
Средно предприятие	< 250	≤ 97 500 000 лв.	≤ 84 000 000 лв.
Малко предприятие	< 50	≤ 19 500 000 лв.	≤ 19 500 000 лв.
Микропредприятие	< 10	≤ 3 900 000 лв.	≤ 3 900 000 лв.

5. Тип предприятие

Дефиницията за малки и средни предприятия различава три типа предприятие, в зависимост от отношенията му с други предприятия, а именно дали то притежава дял от капитала или част от броя на гласовете в общото събрание на друго предприятие или упражнява решаващо влияние върху друго предприятие.

Трите типа предприятие са: независимо предприятие, предприятие партньор и свързано предприятие.

Типът предприятие е от значение при изчисляването на средносписъчния брой на персонала, годишния оборот и стойността на активите на предприятието (чл. 4г от ЗМСП).

6. Кое предприятие е независимо

Това е най-често срещания тип предприятие. Такива са всички предприятия, които не са предприятия партньори или свързани предприятия.

7. Кое предприятие е предприятие партньор

Предприятие партньор е това предприятие, което е установило значително финансово партньорство с други предприятия, и нито едно от тези предприятия не осъществява ефективен пряк или непряк контрол върху друго. Предприятия партньори са тези, които не са независими, но не са и свързани помежду си.

Предприятие, което подава декларация, е предприятие партньор, ако:

1. притежава повече от 25, но по-малко от 50 на сто от капитала или от броя на гласовете в друго предприятие или друго предприятие притежава повече от 25, но по-малко от 50 на сто от капитала или от броя на гласовете в предприятието, подаващо декларацията, и

2. предприятието, подаващо декларация, не съставя консолидиран финансов отчет, който включва другото предприятие чрез консолидиране, и не е включено чрез консолидиране във финансовия отчет на другото предприятие или на свързано с него предприятие.

При определянето на притежавания дял от капитала или от броя на гласовете, посочени в т. 1 по-горе, предприятието А следва да добави към своя дял делът, притежаван в същото предприятие партньор В от всяко друго предприятие С, което е свързано с предприятието А (чл. 4, ал. 3 от ЗМСП).

8. Кое предприятие е свързано предприятие

Този тип предприятие е възможен, когато предприятия образуват група чрез пряк или непряк контрол помежду си, поради съществуването на някои от отношенията, посочени в **чл. 4, ал. 5 от ЗМСП.**

Предприятия, които съгласно законодателството следва да съставят консолидиран финансов отчет или се включват в консолидирания финансов отчет на друго предприятие, са свързани предприятия. ЗМСП обаче визира (чл. 4, ал.5) случаи на свързаност между предприятията, при които няма изискване за съставяне на консолидиран финансов отчет. Ето защо, предприятието следва да провери дали то не отговаря на някои от условията, посочени в чл. 4, ал. 5 от ЗМСП, и съответно дали то е свързано, въпреки че спрямо него не се прилага изискването за съставяне на консолидиран финансов отчет.

9. При какви изключения предприятието се смята за независимо

Съгласно чл. 4, ал. 4 от ЗМСП, предприятието се смята за независимо в случаите, когато негови предприятия партньори са следните лица:

- инвестиционно дружество;
- дружество за рисково инвестиране;
- физическо лице, което обичайно рисково инвестира индивидуално или съвместно с други физически лица в предприятия, които не са публични дружества по смисъла на чл. 110 от Закона за публичното предлагане на ценни книжа (бизнес-ангели), при условие, че общата инвестиция в предприятието не надвишава 2 400 000 лв.;
- висши училища или изследователски центрове;
- институционални инвеститори, включително регионални фондове за развитие;
- община с брой на жителите под 5000 души и с годишен бюджет, който не превишава 19 000 000 лв.

В цитираните горе изключения, при които предприятието се смята за независимо, в декларацията като тип предприятие то посочва „независимо” и не представя приложения към нея.

10. Как се изчисляват данните за предприятията-партньори
(чл.4б, 4в и 4г от Закона за малките и средните предприятия)

ПРИМЕР:

Моето предприятие А притежава 33% от В и 49% от Г, докато Б притежава 25% от моето предприятие. За да изчисля броя на заетите и финансовите показатели, аз добавям съответните проценти от данните за Б, В и Г към моите.

Данни за предприятие А = 100% от А + 25% от Б + 33% от В + 49% от Г

11. Как се изчисляват данните за свързаните предприятия
(чл.4б, 4в и 4г от Закона за малките и средните предприятия)

ПРИМЕР:

Моето предприятие А притежава 51% от В и 100% от Г, докато Б притежава 60% от моето предприятие. Тъй като "холдингът" във всеки случай е над 50%, аз добавям по 100% от данните за всяко предприятие.

Данни за предприятие А = 100% от А + 100% от Б + 100% от В + 100% от Г

12. Допълнителни примери:

ПРИМЕР 1:

Моето предприятие А е свързано с предприятие Б чрез 60%, които Б притежава в моето предприятие. Но Б има също две предприятия-партньори В и Г, с дял съответно в него 33% и 25%.

Данни за предприятие А = 100% от А + 100% от Б + 32% от В + 25% от Г

ПРИМЕР 2:

Предприятия Б и В са партньори на моето А и притежават дял от по 38%. Б е свързано с Г чрез 60% дял, а Д е партньор на В чрез 40% дял. При изчисляването няма да вземам предвид Д, тъй като това предприятие-партньор няма непосредствено възходяща връзка с моето.

Данни за предприятие А = 100% от А + 38% от (Б+Г) + 38% от В

ПРИМЕР 3

Моето предприятие А има три инвеститора – Б, В и Г, всеки с дял от 20%. Тези инвеститори са свързани помежду си, формирайки група от свързани предприятия: Б притежава дял от 70% във В, а В притежава дял от 60% в Г. На пръв поглед А е независимо предприятие, но понеже Б, В и Г са свързани, те заедно като група притежават 60% от А.

Данни за предприятие А = 100% от А + 100% от Б + 100% от В + 100% от Г